

Statens jordbruksverks föreskrifter om seminverksamhet med nötkreatur;

SJVFS 2004:41

Saknr M 26

Utkom från trycket
den 16 juni 2004

beslutade den 10 juni 2004

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 2 och 4 §§ förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., följande.

1 kap. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Definitioner

1 § I dessa föreskrifter avses med

anordnare: den som har Statens jordbruksverks tillstånd att bedriva ett eller flera delmoment i seminverksamhet,

ansvarig veterinär: den veterinär som i enlighet med ett tillstånd för seminverksamhet utsetts att utföra de veterinära uppgifter som följer av dessa föreskrifter,

begränsad distribution inom landet: förmedling av sperma till besättningar som är registrerade av Jordbruksverket för genbevarande ändamål samt förmedling av sperma som en djurägare utan att anlita en tjurstation låtit samla från en egen tjur för utnyttjande i egna eller enstaka andra besättningar,

BSE: bovin spongiform encephalopati,

BVD: bovin virus diarré,

BVDV: bovint virus diarré virus,

distribution: alla former av förmedling av sperma,

EBL: enzootisk bovin leukos,

enskild verksamhet: seminverksamhet som endast omfattar seminering i anordnarens egen besättning,

hälsostatus: ett djurs status från smittskyddssynpunkt,

IBR/IPV: infektiös bovin rhinotracheit/infektiös pustulär vulvovaginit,

individprövningsstation: en sådan station som avses i 13 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:83) om nötkreatur som används till avel och vid vilken en av Jordbruksverket godkänd avelsorganisation ansvarar för avelsvärderingen,

intensifierad uppföljning av seminverksamhet: regelbundet återkommande uppföljning omfattande dräktighetsundersökningar, behandlingar, genomgång av fruktsamhetsläget baserat på tillgänglig statistik eller liknande undersökningar,

lagring: all förvaring av sperma,

officiell veterinär: en veterinär som har utsetts av Jordbruksverket att vara officiell veterinär,

¹ Jfr rådets direktiv 88/407/EEG av den 14 juni 1988 om djurhälsokrav som är tillämpliga vid handel inom gemenskapen med och import av djupfrysad sperma från tamdjur av nötkreatur (EGT nr L 194, 22.7.1988, s. 10, Celex 31988L0407), senast ändrat genom kommissionens beslut 2004/101/EG (EUT L 030, 4.2.2004, s. 15, Celex 32004D0101).

officiellt brucellosfri besättning: en besättning belägen inom ett område som omfattas av ett beslut av Europeiska gemenskapernas kommission om officiell frihet från brucellos²,

officiellt EBL-fri besättning: en besättning belägen inom ett område som omfattas av ett beslut av Europeiska gemenskapernas kommission om officiell frihet från EBL²,

officiellt tuberkulosfri besättning: en besättning belägen inom ett område som omfattas av ett beslut av Europeiska gemenskapernas kommission om officiell frihet från tuberkulos²,

organiserad verksamhet: seminverksamhet som omfattar lagring och distribution av sperma för nationell verksamhet, samt seminering i flera besättningar,

seminverksamhet: samling, behandling, lagring eller distribution av sperma samt seminering,

sperma: ett obehandlat eller behandlat ejakulat från en tjur,

spermalagringsstation: en av Jordbruksverket godkänd anläggning för handel med sperma inom Europeiska unionen (EU) i vilken det bedrivs verksamhet med att lagra och distribuera sperma från nötkreatur för användning vid seminering, samt

tjurstation: en av Jordbruksverket godkänd anläggning i vilken det bedrivs verksamhet med att samla, behandla, lagra och distribuera sperma från nötkreatur för användning vid seminering.

Tillstånd

2 § För att få bedriva seminverksamhet krävs tillstånd av Jordbruksverket innan verksamheten påbörjas. Tillståndet kan omfatta ett eller flera delmoment av spermahandling. Delmomenten är samling, behandling, lagring, distribution samt seminering.

Tillstånd till tjurstation kan avse antingen nationellt tillstånd eller tillstånd för handel inom EU. Tillstånd till spermalagringsstation kan endast avse tillstånd för handel inom EU. Tillstånd för seminering kan ges för enskild eller organiserad verksamhet.

Ansökan om tillstånd ska lämnas till Jordbruksverket och innehålla följande uppgifter

1. typ av tillstånd,
2. sökandens namn, adress, län, telefonnummer och i förekommande fall organisationsnummer och produktionsplatsnummer för aktuella driftsplatser,
3. aktuellt djurslag,
4. vilket eller vilka delmoment seminverksamheten ska omfatta,
5. verksamhetens geografiska läge,
6. vilka personer som ska anlitas för verksamhetens bedrivande, samt
7. ansvarig veterinär för verksamheten och ett skriftligt åtagande från denne.

Ansökan om godkännande av tjurstation eller spermalagringsstation ska förutom uppgifterna i tredje stycket även innehålla uppgifter som visar att kraven uppfylls gällande tjurstation i 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 § eller spermalagringsstation i 2 kap. 2 § och 3 kap. 2 §.

² Jfr kommissionens beslut 2003/467/EG av den 23 juni 2003 om fastställande av att vissa medlemsstater samt regioner i vissa medlemsstater har status som officiellt fria från tuberkulos, brucellos och enzootisk bovin leukos när det gäller nötkreatursbesättningar (EUT L 156, 25.6.2003, s. 74, Celex 32003D0467).

Ansökan om tillstånd att få vara anordnare för seminverksamhet med nötkreatur ska göras på Jordbruksverkets blankett D 16³. Det skriftliga åtagandet från den ansvariga veterinären ska göras på Jordbruksverkets blankett D 61³.

Utbildning

3 § En anordnare ansvarar för att alla personer som anlitas i seminverksamheten har den utbildning respektive den kunskap som krävs för aktuella delmoment enligt 4-7 §§.

4 § Den ansvariga veterinären för tjurstation, spermalagringsstation eller organiserad verksamhet ska ha den särskilda seminutbildning, med inriktning på främst nötkreatur, som Sveriges lantbruksuniversitet anordnar för legitimerade veterinärer.

En ansvarig veterinär för enskild verksamhet behöver dock endast ha genomgått en seminutbildning avsedd för veterinärer som ska övervaka seminering i anordnares egen besättning. En sådan utbildning anordnas av Sveriges lantbruksuniversitet, eller av annan arrangör vars utbildning godkänts av Jordbruksverket.

5 § En person som seminerar i mer än en besättning ska ha den utbildning som anges i 4 § första stycket eller den av Jordbruksverket godkända långa husdjursteknikerutbildningen som anordnas av Sveriges lantbruksuniversitet, eller av annan arrangör vars utbildning godkänts av Jordbruksverket. Djurägare, eller en av denne anställd person, är undantagna från krav på nämnda utbildning om de uppfyller villkoren i 6 § andra stycket.

6 § En djurägare, eller en av denne anställd person, som endast seminerar i djurägarens besättning ska ha genomgått en kurs i seminteknik som har anordnats i enlighet med en av Jordbruksverket godkänd kursplan eller någon av de utbildningar som anges i 4-5 §§.

En djurägare som är ägare till flera besättningar, eller en av denne anställd, som genomgått sådan utbildning som avses i första stycket, får seminera i djurägarens besättningar om följande krav uppfylls

1. djurägaren ansvarar för fruktsamhetsarbetet,
2. besättningarna har samma hälsostatus, samt
3. seminering får endast utföras i djurägarens besättningar.

Ansvarig veterinär ska se till att en intensifierad uppföljning av seminverksamheten utförs i det fall som anges i andra stycket.

7 § Andra personer som anlitas i seminverksamhet än de som omfattas av 4-6 §§ ska ha erforderlig utbildning och kompetens för aktuella arbetsuppgifter.

8 § En utländsk utbildning kan prövas och godkännas av Jordbruksverket för att ge behörighet till seminverksamhet.

³ www.sjv.se, välj Blanketter och trycksaker, Blanketter, Djur- och veterinärfrågor, Semin- och embryoverksamhet

Hygien och smittskydd

9 § I alla led av seminverksamheten ska god hygien upprätthållas. Åtgärder ska vidtas för att förebygga smittspridning. All utrustning som kan komma i kontakt med djur eller sperma under samling, behandling eller seminering ska vara noggrant rengjord och desinficerad före användningen, om inte engångsutrustning används.

2 kap. VILLKOR FÖR GODKÄNNANDE AV STATIONER

Tjurstation

1 § En tjurstation som bedriver seminverksamhet med spermasamling och distribution för användning av sperman endast inom Sverige ska uppfylla villkoren i andra stycket punkterna 1-5. Sker samling av sperma för distribution till andra länder inom EU ska även villkoret i andra stycket punkt 6 vara uppfyllt.

Tjurstationen ska

1. stå under fortlöpande tillsyn av en av Jordbruksverket godkänd ansvarig veterinär,
2. vara utrustad med
 - a. djurstallar som har isoleringsutrymmen för temporär isolering av sjuka djur m.m.,
 - b. lokaler för samling av sperma innefattande ett särskilt rum för rengöring och desinficering eller sterilisering av utrustning som används vid spermasamling,
 - c. ett spermabehandlingsrum som får vara separat beläget,
 - d. ett förvaringsrum för sperma som får vara separat beläget,
3. vara konstruerad eller isolerad på ett sådant sätt att all kontakt med husdjur utanför anläggningen förhindras,
4. vara utformad så att djurstallar och spermasamlings-, hanterings- och förvaringsutrymmen lätt kan rengöras och desinficeras,
5. vara utformad så att djurstallarna med väggar är skilda från spermabehandlingsrummet och så att dessa utrymmen i sin tur med väggar är skilda från förvaringsrummet för sperma, samt
6. ha isoleringsstallar som inte får ha någon direkt förbindelse med de vanliga tjurstallarna.

Spermalagringsstation

2 § Spermalagringsstationen ska

1. stå under fortlöpande tillsyn av en av Jordbruksverket godkänd ansvarig veterinär,
2. vara byggd eller isolerad på ett sådant sätt att all kontakt med husdjur utanför anläggningen förhindras,
3. vara utformad så att förvaringsutrymmen lätt kan rengöras och desinficeras.

3 kap. VILLKOR FÖR VERKSAMHET PÅ STATIONER

Tjurstation

1 § På en tjurstation ska följande krav uppfyllas:

1. Endast tjurar vars sperma ska samlas får finnas på stationen. Teasertjurar är dock tillåtna, förutsatt att de inte medför någon risk för infektion av de tjurar vars sperma ska samlas och att de inte har sämre hälsostatus än dessa. Nötkreatur av honkön får inte finnas på stationen.

2. Journal ska föras över alla tjurar som finns på stationen med uppgift om ras, födelsedatum och identifiering av vart och ett av djuren. Alla hälsoundersökningar och vaccinationer som utförs ska journalföras för vart och ett av djuren.

3. Vid varje spermasamlingstillfälle ska nedanstående uppgifter införas i en särskild journal (spermasamlingsjournal):

- a. tjurens identitet,
- b. spermans kvalitet,
- c. antalet producerade spermadoser och deras användning, samt
- d. datum för spermatäkt.

4. Tjurstation med tillstånd för handel inom EU ska inspekteras av en officiell veterinär, minst två gånger årligen, inom ramen för löpande kontroller av villkoren för godkännandet.

5. Endast personal på stationen och servicepersonal får ges varaktigt tillträde till tjurstationen. Andra personer får ges tillfälligt tillträde om den ansvariga veterinären medger det. Den som utför transporter av foder eller djur får dock inte medges tillträde till djur- eller spermahanteringsutrymmen. Alla som har tillträde till stationen ska åläggas att rätta sig efter den ansvariga veterinärens anvisningar avseende hygienregler.

6. Personalen ska vara tekniskt kompetent och ha utbildning i desinficering och hygien för att förhindra sjukdomsspridning.

7. Endast sperma som har samlats vid en godkänd tjurstation får behandlas och förvaras på stationen. Sperma som inte har samlats vid en godkänd tjurstation får dock behandlas på stationen under förutsättning att

a. denna sperma producerats av nötkreatur som uppfyller de villkor som fastställs i 4 kap. 1 § punkt 4,

b. behandlingen av sperman utförs med särskild utrustning eller på annan tid än den sperma som är avsedd för handel inom EU, varvid utrustningen i det senare fallet rengörs och steriliseras efter användningen,

c. denna sperma inte blir föremål för handel inom EU och inte någonsin kommer i beröring med eller förvaras tillsammans med sperma som är avsedd för handel inom EU,

d. sådan sperma kan särskiljas genom en märkning som avviker från den som fastställs under punkt 15.

8. Sperma som inte samlats vid en godkänd tjurstation får lagras på stationen endast om Jordbruksverket lämnat särskilt medgivande till detta.

9. Frysta embryon får lagras på stationen under förutsättning att

a. lagringen har godkänts av Jordbruksverket,

b. embryona uppfyller de villkor som anges i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:66) om verksamhet med ägg och embryon från nötkreatur, hästdjur, svin, får och get, samt

c. embryona lagras i separata förvaringskärl.

10. Samling, behandling och lagring av sperma får endast ske i de utrymmen som är avsedda för dessa ändamål och under strikta hygieniska betingelser.

11. All utrustning, som kommer i kontakt med sperman eller givardjuret under samlingen och behandlingen, ska vara ordentligt rengjord samt desinficerad eller steriliserad före användningen, om inte engångsmaterial utnyttjas.

12. Material av animaliskt ursprung som används vid behandlingen av sperman – däribland tillsatser och spädningvätskor – ska härröra från källor som inte utgör några smittrisker eller ska ha behandlats före användningen på ett sätt som förebygger sådan risk.

13. Förvaringskärl och transportkärl ska vara ordentligt desinficerade eller steriliserade före påbörjandet av varje påfyllning, om inte engångsmaterial utnyttjas.

14. Det kylmedel som används får inte ha använts tidigare till andra produkter av animaliskt ursprung.

15. Varje individuell dos av sperma ska vara tydligt märkt på ett sådant sätt att samlingsdatum för sperman, donatordjurets ras och identitet samt stationens registreringsnummer lätt kan fastställas. För sperma som är godkänd för distribution till andra länder inom EU ska även IBR-status vara angiven på varje individuell dos. All märkning får vara utförd i kodform.

16. Tjurstationens lagringsenhet ska uppfylla de krav som anges i 2 §. Tjurstation, som endast har tillstånd för nationell verksamhet, är emellertid undantagen från kravet i 2 § punkt 2.

Spermalagringsstation

2 § På en spermalagringsstation ska följande krav uppfyllas:

1. Journal ska föras över alla förflyttningar av sperma till och från stationen med uppgift om donatortjurarnas ras, födelsedatum, identitet och hälsostatus.

2. Spermalagringsstationen ska inspekteras av en officiell veterinär, minst två gånger årligen, inom ramen för löpande kontroller av villkoren för godkännandet.

3. Obehöriga får ej ges tillträde till spermalagringsstationen. Behöriga besökare måste rätta sig efter den ansvariga veterinärens anvisningar.

4. Personalen ska vara tekniskt kompetent och ha utbildning i desinficering och hygien för att förhindra sjukdomsspridning.

5. Endast sperma som samlats vid en godkänd tjurstation får förvaras på stationen, utan att komma i kontakt med annan sperma.

6. I en spermalagringsstation får endast införas sperma från en godkänd tjur- eller spermalagringsstation, vilken har transporterats under förhållanden med fullständiga hälsogarantier, utan att komma i kontakt med annan sperma.

7. Frysta embryon får lagras på spermalagringsstationen under förutsättning att

a. lagringen har godkänts av Jordbruksverket,

b. embryona uppfyller de villkor som anges i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:66) om verksamhet med ägg och embryon från nötkreatur, hästdjur, svin, får och get, samt

c. embryona lagras i separata förvaringskärl.

8. Förvaring av sperma får endast ske i de utrymmen som är avsedda för detta ändamål och under strikta hygieniska betingelser.

9. All utrustning, som kommer i kontakt med sperman, ska vara ordentligt rengjord samt desinficerad eller steriliserad före användningen, om inte engångsmaterial utnyttjas.

10. Förvaringskärl och transportkärl ska vara ordentligt desinficerade eller steriliserade före påbörjandet av varje påfyllning, om inte engångsmaterial utnyttjas.

11. Det kylmedel som används får inte ha använts tidigare till andra produkter av animaliskt ursprung.

12. Varje individuell dos av sperma ska vara tydligt märkt på ett sådant sätt att samlingsdatum för sperman, donatordjurets ras och identitet samt stationens registreringsnummer lätt kan fastställas. All märkning får vara utförd i kodform.

4 kap. VILLKOR FÖR MOTTAGANDE AV TJURAR PÅ GODKÄNDA TJURSTATIONER

1 § Tjurar som tas emot på en godkänd tjurstation ska vid ankomsten vara kliniskt fria från tecken på sjukdom och uppfylla nedanstående krav:

1. De ska ha underkastats en isoleringsperiod på minst 28 dagar vid en anläggning som särskilt godkänts för detta ändamål av Jordbruksverket och som endast hyser andra klövbärande djur med minst lika god hälsostatus.

2. De ska före ankomsten till den isoleringsanläggning som krävs enligt punkt 1, ha tillhört en besättning som är officiellt tuberkulosfri och officiellt brucellosfri och där inga fall av BSE förekommit, och får dessförinnan inte ha ingått i någon annan besättning med sämre hälsostatus.

3. De ska komma från en besättning som är officiellt fri från EBL. Då tjuren tillkommit genom embryoöverföring avses med besättning mottagarkons besättning.

Om kravet om frihet från EBL inte kan uppfyllas, får sperman inte bli föremål för handel förrän donatordjuret har uppnått en ålder av två år och har undersökts i enlighet med 5 kap. 1 § punkt 3.

4. De ska inom 28 dagar före den isoleringsperiod som krävs enligt punkt 1 ha visat negativt resultat på följande test, med undantag för det antikroppsprov för påvisande av BVD som anges i punkt e:

a. för bovin tuberkulos: ett tuberkulostest som utförts enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2003:33) om tuberkulinundersökning av nötkreatur, svin, får, getter och kameldjur,

b. för bovin brucellos: ett serologiskt test som utförts enligt förfarandet i bilaga C till rådets direktiv 64/432/EEG av den 26 juni 1964 om djurhälsoproblem som påverkar handeln med nötkreatur och svin inom gemenskapen⁴,

c. för EBL: ett serologiskt test, som utförts enligt förfarandet i bilaga D (kapitel II) till direktiv 64/432/EEG,

d. för IBR/IPV: ett serologiskt test (helt virus) på ett blodprov om djuren inte kommer från en besättning som är fri från IBR/IPV enligt artikel 2.3.5.3 i den djurhälsokodex som upprättats av Internationella byrån för epizootiska sjukdomar (OIE Terrestrial Animal Health Code)⁵, samt

e. för BVD:

i) ett virusisoleringstest eller ett test för att påvisa virusantigen, och

ii) ett serologiskt test för att fastställa närvaro eller frånvaro av antikroppar.

⁴ EGT nr P 121, 29.7.1964, s. 1977 (Celex 31964L0432) senast ändrat genom rådets förordning (EG) nr 21/2004 (EUT nr L 005, 9.1.2004, s. 8, Celex 32004R0021).

⁵ www.oie.int/eng/normes/MCode/A_summry.htm

Jordbruksverket kan tillåta att de undersökningar som avses under punkt 4 utförs på prov som tagits vid isoleringsanläggningen. I detta fall får den isoleringsperiod som fastställs i punkt 1 inte inledas före tidpunkten för provtagningen. Om emellertid någon av undersökningarna i punkt 4 utfaller positivt måste det berörda djuret omedelbart avlägsnas från isoleringsanläggningen. Vid gruppisolering får den isoleringsperiod som fastställs i punkt 1 inte inledas beträffande övriga djur förrän det djur som uppvisade positivt utfall har avlägsnats.

5. De ska under den isoleringsperiod som fastställs i punkt 1, och minst 21 dagar efter det att isoleringen inleddes (minst sju dagar efter det att isoleringen för provtagning avseende *Campylobacter fetus* ssp. *venerealis* och *Trichomonas foetus* inleddes) utom när det gäller provtagning för förekomst av antikroppar mot BVD (se c nedan) genomgått följande test med negativt resultat:

a. för bovin brucellos: ett serologiskt test som utförts enligt förfarandet i bilaga C till direktiv 64/432/EEG,

b. för IBR/IPV: ett serologiskt test (helt virus) utfört på ett blodprov.

Vid positivt resultat av något av ovanstående test ska djuret omedelbart avlägsnas från isoleringsanläggningen och övriga djur i samma grupp stanna kvar i isolering och testas med negativt resultat tidigast 21 dagar efter det att det/de positiva djuret/djuren avlägsnades.

c. för BVD:

i) ett virusisoleringstest eller ett test för att påvisa virusantigen, och

ii) ett serologiskt prov för att fastställa närvaro eller frånvaro av antikroppar.

Endast under förutsättning att ingen serokonversion inträffar hos djur med seronegativt testresultat innan de togs emot på isoleringsanläggningen får något djur (seronegativt eller seropositivt) tas emot på tjurstationen.

Om en serokonversion inträffar ska samtliga djur som fortfarande är seronegativa hållas i isolering under en period som ska förlängas, till dess att det inte har inträffat något fall av serokonversion i gruppen på tre veckor. Djur som var serologiskt positiva när isoleringen inleddes kan tillåtas komma in på tjurstationen.

d. För *Campylobacter fetus* ssp. *venerealis*:

i) När det gäller djur som är yngre än sex månader eller som sedan den åldern har hållits i en grupp med enbart djur av samma kön före isoleringen: ett test på ett sköljprov från en artificiell vagina eller ett prov från förhuden.

ii) När det gäller djur som är sex månader eller mer som kan ha varit i kontakt med ett hondjur före isoleringen: ett test tre gånger med en veckas mellanrum på ett sköljprov från en artificiell vagina eller ett prov från förhuden.

e. För *Trichomonas foetus*:

i) När det gäller djur som är yngre än sex månader eller som sedan den åldern har hållits i en grupp med enbart djur av samma kön före isoleringen: ett test vid ett tillfälle på ett prov från förhuden.

ii) När det gäller djur som är sex månader eller mer som kan ha varit i kontakt med ett hondjur före isoleringen: ett test tre gånger med en veckas mellanrum på ett prov från förhuden.

Om någon av de ovannämnda undersökningarna utfaller positivt ska tjuren genast tas bort från isoleringsanläggningen. Vid gruppisolering beslutar Jordbruksverket om vilka åtgärder som ska vidtas och om övriga tjurar i gruppen ska kunna föras in på stationen.

6. Före det första avsändandet av sperma från tjurar som är serologiskt positiva för BVD ska ett spermprov från varje djur genomgå virusisoleringstest eller ett ELISA-

test för antigener mot BVD. Om resultatet är positivt ska tjuren tas bort från anläggningen och all dess sperma förstöras.

2 § Kraven på en tjur i 1 § får ersättas av kraven i andra stycket i de fall stationen inte är godkänd för samling och distribution av sperma till andra länder inom EU och under förutsättning att tjuren har hållits på en individprövningsstation som uppfyller kraven i 5 §.

Tjuren ska ha förts till individprövningsstationen samt isolerats där under minst 28 dagar. I samband med införandet dit och under isoleringen ska den ha testats i enlighet med punkterna 1 och 4 nedan samt i övrigt uppfylla följande villkor:

1. Vid ankomsten till individprövningsstationen ska tjurarna ha provtagits med negativt utfall med avseende på förekomst av BVDV. Tidigast efter tre veckor ska tjurarna provtas med negativt utfall med avseende på förekomst av IBR/IPV och EBL.

2. Tjuren ska ha vistats på individprövningsstationen oavbrutet från det att den förs dit och direkt därifrån ha överförts till tjurstationen eller ha testats i enlighet med punkterna 1 och 4 inom 28 dagar före överföringen till tjurstation.

3. Tjuren ska före ankomsten på individprövningsstationen ha tillhört en besättning som uppfyller kraven i 1 § punkterna 2-3.

4. Provtagningar gjorda under vistelsen på individprövningsstationen ska ha skett med negativt resultat med avseende på de tester som anges i 1 § punkt 4.

3 § Undersökningar enligt 1-2 §§, med undantag av jämförande intrakutant tuberkulintest, ska utföras av Statens veterinärmedicinska anstalt eller av annat laboratorium som godkänts av Jordbruksverket. Endast metoder som fastställts av Jordbruksverket eller metoder som Jordbruksverket bedömt vara likvärdiga får användas för dessa undersökningar.

Om annat laboratorium än Statens veterinärmedicinska anstalt anlitas ska en ansökan härom innehålla ett skriftligt åtagande från laboratoriet. Av åtagandet ska framgå att laboratoriet tillämpar de metoder som krävs enligt dessa föreskrifter.

4 § En tjur får tas emot på en tjurstation endast efter medgivande från den ansvariga veterinären. Alla flyttningar av tjurar till och från tjurstationen ska journalföras.

5 § Om en tjur som ska tas emot vid en tjurstation dessförinnan har hållits på en individprövningsstation eller på en isoleringsanläggning som avses i 1 § punkt 1 ska individprövningsstationen respektive isoleringsanläggningen vid tidpunkten för flyttningen

1. vara belägen i mitten av ett område med 10 km radie, inom vilket det inte har förekommit något fall av mul- och klövsjuka sedan minst 30 dagar,

2. sedan minst tre månader vara fri från mul- och klövsjuka och brucellos, samt

3. sedan minst 30 dagar vara fri från

a. rabies,

b. tuberkulos,

c. elakartad lungsjuka hos nötkreatur,

d. EBL, samt

e. mjältbrand.

6 § Under förutsättning att de villkor som anges i 5 § och de rutinundersökningar som anges i 5 kap har utförts under de närmast föregående tolv månaderna, får tjurar överföras från en tjurstation till en annan station av likvärdig eller sämre hälsostatus utan ytterligare isolering eller undersökningar om överföringen sker utan att tjurarna kommer i direkt eller indirekt kontakt med klövbärande djur av lägre hälsostatus. De transportmedel som används måste före transporten ha rengjorts och desinficerats.

5 kap. RUTINUNDERSÖKNINGAR SOM SKA GÖRAS PÅ ALLA TJURAR VID EN GODKÄND TJURSTATION

1 § Tjurar som hålls på en tjurstation får inte vara vaccinerade mot IBR/IPV eller paratuberkulos.

Alla tjurar som hålls vid en tjurstation måste minst en gång årligen genomgå följande undersökningar med negativt resultat:

1. för bovin tuberkulos: ett tuberkulostest som utförts enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2003:33) om tuberkulinundersökning av nötkreatur, svin, får, getter och kameldjur,

2. för bovin brucellos: ett serologiskt test som utförts enligt förfarandet i bilaga C till rådets direktiv 64/432/EEG av den 26 juni 1964 om djurhälsoproblem som påverkar handeln med nötkreatur och svin inom gemenskapen⁶,

3. för EBL: ett serologiskt test, som utförts enligt förfarandet i bilaga D (kapitel II) till direktiv 64/432/EEG,

4. för IBR/IPV: ett serologiskt test (helt virus) på ett blodprov,

5. för BVD: ett serologiskt test för att påvisa förekomsten av antikroppar mot BVD som bara används på seronegativa djur.

Om ett djur blir serologiskt positivt ska varje ejakulat som samlats in från det djuret efter det senaste negativa resultatet antingen förstöras eller genomgå virustest med negativt resultat.

6. för *Campylobacter fetus* ssp. *venerealis*: test av ett prov från förhuden. Endast spermproducerande tjurar eller tjurar som har kontakt med spermproducerande tjurar behöver undersökas. Tjurar som återkommer till stationen efter mer än sex månaders frånvaro ska testas tidigast 30 dagar innan de återupptar produktionen.

7. för *Trichomonas foetus*: test av ett prov från förhuden. Endast spermproducerande tjurar eller tjurar som har kontakt med spermproducerande tjurar behöver undersökas. Tjurar som återkommer till stationen efter mer än sex månaders frånvaro ska testas tidigast 30 dagar innan de återupptar produktionen.

2 § Undersökningar enligt 1 § ska utföras i enlighet med 4 kap 3 §.

3 § Om någon av de i 1 § nämnda undersökningarna utfaller positivt, ska tjuren isoleras. Sperma som samlats från tjuren efter det sista negativa provet får inte användas för distribution eller seminering, med undantag för BVD, om sperma från varje ejakulat vid ett virusprov har gett negativt resultat.

Sperma, som samlats från övriga tjurar vid stationen sedan den dag då undersökningen med positivt utfall utfördes, ska förvaras avskild och får inte användas för distribution eller seminering förrän den tidigare hälsostatusen på

⁶ EGT nr P 121, 29.7.1964, s. 1977 (Celex 31964L0432) senast ändrat genom rådets förordning (EG) nr 21/2004 (EUT nr L 005, 9.1.2004, s. 8, Celex 32004R0021).

tjurstationen återställts och godkännande att använda sperman lämnats av Jordbruksverket.

6 kap. VILLKOR FÖR SPERMA SAMLAD PÅ EN GODKÄND TJURSTATION

1 § En tjur på en tjurstation ska uppfylla följande krav för att sperma från den ska få användas:

1. Den får inte uppvisa några kliniska tecken på sjukdom den dag då sperman samlas.

2. Den måste ha hållits på en tjurstation under en sammanhängande period av minst 30 dagar närmast före samlingen av sperma om sperman ska användas i färskspemahantering.

3. Den får inte ha genomfört naturlig betäckning efter det att isolering enligt 4 kap 1 § punkt 1 har inletts.

4. Den ska ha hållits på en tjurstation som varit fri från mul- och klövsjuka under minst tre månader före samlingen av sperma och 30 dagar efter samlingen eller vid färskspemahantering till dess distribution har skett. Stationen ska vara belägen i mitten av ett område med 10 km radie, inom vilket det sedan minst 30 dagar inte har förekommit något fall av mul- och klövsjuka.

5. Den ska ha hållits på en tjurstation som under en period som sträcker sig från 30 dagar före spermasamlingen till 30 dagar efter samlingen av sperma eller vid färskspemahantering till dess distribution har skett och ha varit fri från

- a. rabies,
- b. tuberkulos,
- c. brucellos,
- d. elakartad lungsjuka hos nötkreatur
- e. EBL, samt
- f. mjältbrand.

Frost sperma avsedd för distribution i Sverige får användas även om tiden mellan spermasamling och distribution varit kortare än 30 dagar om sperman härrör från tjur som varit fri från de i punkterna 4-5 nämnda sjukdomarna till dess distribution av sperma har skett.

2 § De antibiotikapreparat som anges nedan ska tillsättas i de mängder som efter den slutliga spädningen resulterar i minst följande koncentrationer i sperman

1. 500 µg streptomycin per ml,
2. 500 IE penicillin per ml,
3. 150 µg lincomycin per ml, och
4. 300 µg spectinomycin per ml.

En alternativ kombination av antibiotika med likvärdig effekt mot campylobacter, leptospira och mycoplasma får användas.

Omedelbart efter tillsättningen ska den utspädda sperman förvaras vid en temperatur av minst 5°C under en tid av minst 45 minuter.

Annan spermahantering

3 § Vid annan spermasamling och hantering än sådan som sker på en godkänd tjurstation ska följande villkor och de villkor som Jordbruksverket uppställer i varje enskilt fall vara uppfyllda:

1. Tjuren ska under spermasamlingsperioden hållas i en isoleringsanläggning där inga andra nötkreatur hålls och får inte uppvisa några tecken på sjukdom den dag då sperman samlas.

2. Under spermasamlingsperioden ska de provtagningar och tester som anges i 4 kap 1 § första stycket punkterna 4-5 utföras på tjuren.

3. Samlad sperma får inte användas för distribution eller seminering innan samtliga tester enligt punkt 2 visat negativt resultat.

4. Spermasamling och hantering av sperma samt journalföring ska utföras så att kraven enligt 3 kap 1 § punkterna 3 och 10-15 samt 6 kap 1 § första stycket punkt 1 och 2 § uppfylls.

Sperma som samlas enligt bestämmelserna i denna paragraf ska märkas på varje enskild spermados så att den lätt kan särskiljas från andra kategorier av sperma. Sperman ska förvaras och distribueras åtskild från sådan sperma som samlats vid en tjurstation så att den inte kan förväxlas. Sperman får endast användas för begränsad distribution inom landet.

7 kap. LAGRING OCH DISTRIBUTION AV SPERMA

Registrerings- och uppgiftsskyldighet m.m.

1 § Då fryst sperma lagras ska journal (lagerjournal) föras av anordnaren med uppgifter om

1. tillförsel och uttag av spermadoser,
2. aktuell tjur,
3. spermastråets märkning,
4. avsikten med åtgärden, samt
5. datum för åtgärden.

Då sperma lagras för annans räkning ska dennes namn och adress antecknas i lagerjournalen.

2 § Distribution av sperma inom Sverige får endast ske till den som har Jordbruksverkets tillstånd att bedriva seminverksamhet.

3 § Den som distribuerar sperma ska föra en journal (distributionsjournal) med uppgifter om

1. aktuell tjur,
2. spermastråets märkning,
3. mottagare av sperma, samt
4. datum för leverans.

Uppgifterna i distributionsjournalen ska arkiveras under minst fem år.

4 § Den som distribuerar sperma ska infordra de uppgifter som anges i 8 kap. 1 § från de besättningar där sperman har använts om motsvarande uppgifter inte infordrats eller har erhållits på annat sätt från den aktuella avelsorganisationen.

Den som samlat eller importerat sperma ska minst en gång årligen göra sammanställningar över de uppgifter som anges i första stycket för varje tjur som används i seminverksamheten.

Anordnare som avses i första och andra styckena ska, med ledning av sammanställningarna enligt andra stycket, besluta om det fortsatta tillhandahållandet av sperman från respektive tjur.

8 kap. SEMINERING

Registrerings- och uppgiftsskyldighet m.m.

1 § Den som har tagit emot sperma är skyldig att till spermadistributören lämna uppgifter om

1. antal utförda semineringar,
2. omlöpningar,
3. resultat av kalvning,
4. förekomst av svåra förlossningar,
5. förekomst av dödfödslar, samt
6. förekomst av ärftliga sjukdomar och missbildningar.

I de fall spermadistributören inte själv har samlat eller importerat sperman ska uppgifter enligt första stycket vidarebefordras till den som samlat eller importerat sperman.

2 § Vid varje seminering, undersökning eller annan åtgärd av betydelse för seminverksamheten ska hondjurets identitet kontrolleras. Ett verifikat som dokumenterar åtgärden (seminrapport) ska utfärdas i två exemplar. Ett exemplar ska förvaras hos hondjurets ägare. Det andra ska arkiveras hos anordnaren under minst fem år.

Dokumenteringen får även ske genom att uppgifterna registreras i både anordnarens journalföring och i det besättningsregister (ladugårdsjournal) som finns hos hondjurets ägare eller genom bokföring i datoriserade system hos anordnare och hondjurets ägare.

I det fall då hondjurets ägare också är anordnare behöver uppgifterna inte dokumenteras i fler än ett register eller verifikat.

3 § Dokumentering av åtgärder som avses i 2 § ska omfatta följande uppgifter

1. vem som är anordnare,
2. vem som har utfört åtgärden,
3. vilken åtgärd som utförts,
4. vilken det behandlade hondjurets identitet är och dess ägare,
5. vilken tjurens identitet är,
6. vem som levererat den använda sperman, samt
7. vilket datum som åtgärden utförts.

4 § Ägaren till hondjur ska till den som anlitas för seminering lämna information om resultaten av kalvningar och deras förlopp.

Dödfödslar, ärftliga sjukdomar, missbildningar och andra fel ska anmälas på samma sätt.

Uppgifter enligt första och andra styckena ska dokumenteras av den anordnare som utfört semineringarna. Dokumentationen ska utföras så att sammanställningar av

materialet kan möjliggöra bedömningar av enskilda besättningsars fertilitetssituation och av enskilda tjurars egenskaper.

9 kap. ÖVRIGA BESTÄMMELSER

1 § Den ansvariga veterinären ska fortlöpande kontrollera och övervaka den seminverksamhet som bedrivs av eller via den aktuella anordnaren. Veterinären ska omedelbart påpeka brister i seminverksamheten för anordnaren och är skyldig att rapportera till länsstyrelsen om inte rättelse sker.

Den ansvariga veterinären ska en gång per år vid verksamhetsårets slut lämna en rapport till länsstyrelsen om den utförda övervakningen av den seminverksamhet som åtagandet omfattar.

2 § Länsstyrelsen utövar tillsyn över all annan seminverksamhet i länet än den som omfattar tjurstationer och spermalagringsstationer. Utöver de övriga skyldigheter som följer av tillsynsansvaret ska länsstyrelsen rapportera till Jordbruksverket om allvarliga brister uppdragas samt om en anordnare vid upprepade tillfällen inte följt länsstyrelsens eller den ansvariga veterinärens anvisningar.

3 § Tillstånd att bedriva seminverksamhet medför skyldighet att bereda tillsynsmyndigheterna och den ansvariga veterinären tillträde till samtliga lokaler, där seminverksamheten bedrivs, för att där göra undersökningar och ta prover samt att på begäran tillhandahålla de handlingar tillsynsmyndigheten efterfrågar.

4 § En anordnare, eller annan som omfattas av ett semintillstånd, som inte följer dessa föreskrifter eller villkor som meddelats vid tillståndsgivningen kan få sitt tillstånd återkallat av Jordbruksverket.

5 § Om det finns särskilda skäl, och under förutsättning att det inte strider mot någon bindande EG-rättsakt, kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 30 juni 2004, då Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:115) om seminverksamhet med nötkreatur ska upphöra att gälla.

I fråga om tillstånd meddelade före den 30 juni 2004 gäller äldre författningar, dock längst till och med den 31 december 2004.

MATS PERSSON

Anders Dahlin
(Avel- och djurhållningsenheten)